

ושני הדיינים בשני המקרים שהשמיענו רב פפא, **חדא כרב, וחדא כשמואל**.

חדא כרב דאמר כפירת טענה שתי כסף. ולכן, כאשר כפר בפרוטה — פטור. **חדא כשמואל דאמר טענו חטיין ושעורין והודה לו באחת מהן חייב**. ולכן, כאשר הודה בפרוטה וכפר בכלים — חייב.

נאמר במשנה: **מנה לי בידך אין לך בידי — פטור!**

אמר רב נחמן: ומשביעין אותו שבועת היסת, שבועה זו תיקנו חכמים שהכופר בכל ישבע שכפירתו אמת היא. (67)

ליה למיכתב בקרא: כי יתן איש אל רעהו כספים לשמור. ואנו נאמר: מה כספים שנים ודבר חשוב הם, אף כל התביעות צריכות להיות בשנים ובדבר חשוב. וכתב כלים להשמיענו שהם דבר חשוב בפני עצמן ואין צריך שיהיה בשוין שתי כסף].

אמר רב פפא: טענו כלים שאינם שוים שתי כסף ופרוטה, והודה בכלים וכפר בפרוטה — פטור! אבל אם הודה בפרוטה וכפר בכלים חייב! אף שאינם שוים אלא כל שהוא, הלוא כבר נאמר "לפיכך יצאו כלים למה שהם", שאין צורך בערכם הממוני אלא עצם היותם כלי, כבר מחשיבים כדבר חשוב לענין שאפשר להודות ולכפור בהם.

ובקהילות יעקב על מסכת שבועות סימן כ"ט, העמיד את הענין באופן שהעביר את הכלי לשומר אחר. ובמקרה זה לא הוה הילך כיון שאף אם יודה הנפקד בכלי ויאמר שמסרו לאחר, מנין לנו שלא יכפור השני ולכן אין זה "הילך" כיון שלא ודאי לנו שאכן הכלי שמודה בו — יגיע לבעלים.

הנתיבות המשפט תירץ את קושיית הקצות, על פי מה שכתב בסימן פ"ז, שבגזילה לא הוה הילך גם כשהגזלה בביתו. כיון ששוב הרי אינה ברשות הבעלים.

ולפי זה אפשר להעמיד שהכלי בעין, אלא ששלח בו יד והוה גזילה. ושוב אין זה הילך. עוד תירץ דאפשר שאינו יודע איפה הכלי. ומכל מקום, כיון שאם ימצא הכלי הרי הוא של המפקיד — שפיר נחשב הודאה.

67. בביאור לשון 'היסת' פירש רש"י [בד"ה היסת]: לשון שומא ששמו חכמים עליו שבועה כמו (שמואל א כו) אם ה' הסיתך בי. [עוד פירש רש"י בבבא מציעא ג א כי

הכלי קיים הרי זה "הילך" [כלומר, שכאשר תובע ממנו את חובו, מוציאו ונותנו לפניו ואומר לו "הילך" או שאומר לו כי החפץ שתובעו נמצא במקום פלוני ובאופן זה פטור משבועה כיון שחשבינן ליה כאלו הודה מעצמו ולא מחמת תביעת התובע!]

וכמו שפסק השולחן ערוך שם ס"ק כ"ד, שפקדון, בכל מקום שהוא נמצא, הרי הוא ברשות בעליו.

ואם כן, אף אם כעת כשתובעו אין הפקדון לפניו, גם כן הוה הילך ופטור משבועה. ואילו אם הפקדון אינו קיים כגון שנשרף או אבד, אם כן שוב אין זו תביעת כלי אלא תביעת תשלום ממון. ובתביעת תשלום ממון ודאי אין נשבעים על פחות משה פרוטה?

והקצוה"ח תירץ [עפ"י דברי הגמרא בבא קמא קה א], שכיון שחובו הוא בהשבת כלי, ואילו היה הכלי קיים היה נשבע עליו, אם כן אף עתה שאינו צריך להשיב את הכלי אלא את דמיו, הרי שיש לתשלום זה דין השבת הכלי עצמו ונשבע עליו אף פחות משה פרוטה.